

Motion till riksdagen 2006/07:So442

av **Sylvia Lindgren m.fl. (s)**

Hemlöshet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att en bostad är en mänsklig rättighet och att hemlösheten i Sverige i allmänhet och Stockholm i synnerhet måste bekämpas till det yttersta där den inte är självvald.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att vår och samhällets gemensamma omsorg om människor med missbruksproblem och psykiska problem kraftfullt måste stärkas.

Motivering

Varje människa har rätt till drömmar, visioner och hopp om ett gott liv. Våra utgångspunkter och förutsättningar i livet är däremot olika och ibland djupt orättvisa. Vi kan dessutom hamna i svårigheter som till exempel arbetslöshet eller personliga trauman och ibland är det rena tillfälligheter som gör att våra nätverk raseras.

I samtal med människor som hamnat utanför framgår det tydligt hur lätt det är att hamna vid sidan av, och hur oändligt svårt det är att komma tillbaka. En grundidé i vårt samhälle är alla människors lika värde, rättigheter och skyldigheter. Den som drabbas av svårigheter ska ha rätt till stöd och hjälp. Vid sidan av stödet och hjälpen måste det skapas utrymme för eget engagemang, inflytande och delaktighet. Målsättningen ska vara att var och en som hamnar utanför ska kunna komma tillbaka till samhällsgemenskapen.

Hemlösa är ingen homogen grupp. Alltför ofta görs grova generaliseringar. Statistiken visar tydligt att insatserna för att förebygga, förhindra och åtgärda hemlöshet måste vara varierande utifrån den enskilde individen. Generaliseringar leder dessutom ofta till att ett problem kan verka överskådligt. Genom att analysera och närmare undersöka behoven hos individerna blir problematiken mer greppbar. Stödet, insatsen eller åtgärden ska bygga på indi-

Fel! Okänt namn på

vidperspektivet, då de flesta hemlösa har fler problem än att enbart finna och behålla en bostad. Det är ytterst få som har sin hemlöshet som ”enda” problem. Majoriteten av de hemlösa har även problem med missbruk och/eller är psykiskt störda. En fungerande missbruksvård och en bättre psykiatri är därför av största vikt för att förebygga utslagning och hemlöshet. Hemlöshet kan också återfinnas bland dem som lever i tillvarons gråzoner, på flykt undan myndigheter, tidvis i behandling, tidvis inom kriminalvården men sällan eller aldrig i en fast tillvaro med eget boende – en ambulering tillvaro som snabbt leder till ett befäst utanförskap utan hållpunkter i vardagen.

Ett annat vanligt förekommande problem är stora skulder. Sådana kan omöjliggöra ett normalt liv med hem och familj. När skulderna blir för stora och tar över hela ens vardag är det ytterst svårt att ta sig ur ekorrhjulet.

En annan tragisk problematik är det faktum att en andel av de hemlösa även är hiv-positiva. Sammanfattningsvis visar detta på att det behövs flera olika former av behandling och bostadslösningar. I sammanhanget är det viktigt och nödvändigt att vi som har en trygg livssituation inte räds det anorlunda och tar till vilda protester när det visar sig att ett boende för hemlösa ska byggas bredvid det hus som jag själv bor i. Problemet ”Not in my backyard” är något som vi måste kämpa mot om alla ska få plats i samhällsgemenskapen. Det måste finnas bostäder till och för alla!

Lika nödvändigt som att det finns ett boende för alla, lika viktigt är det att vi har en psykiatrivård som fungerar. I dag ser vi tyvärr olika bevis på att denna inte fungerar optimalt. En ej fungerande psykiatri kan och har fått ödesdigra konsekvenser! En möjlig förändring är att exempelvis ge Socialstyrelsen i uppdrag att samordna och utverka strategier för samhällsrelaterade åtgärder för att möta vår tids hemlöshet.

Ett samhälle med stora klyftor mellan fattiga och rika sätter upp synliga och osynliga gränser och hindrar människors utveckling och deltagande i samhället. Här föds utanförskapet, här frodas grunden för social instabilitet, orättvisa och otrygghet. Sveriges riksdag borde ha som målsättning att ge varje hemlös människa en ny start i livet. Därför bör ett samlat åtgärdsprogram tas fram i samverkan med storstadsregionerna för att ge alla hemlösa ett värdigt liv.

Det är, som vi tidigare sagt, av grundläggande betydelse när man diskuterar hemlöshet att det görs en skillnad mellan sådan ”hemlöshet” som beror på en brist på bostäder och den som har sin grund i ”social utslagning”. Bostadslösheten har under 1990-talet kommit att uppfattas som ett socialpolitiskt problem som bör hanteras av den kommunala socialtjänsten. De hemlösas (socialt utslagna) behov av vård, behandling och stöd har uppmärksammas, medan deras behov av bostad har negligerats. Ofta fokuseras i den lokala hemlöshetspolitiken på just kategorin ”bostadslösa missbrukare” som de som ”ramlar ur” eller inte ”passar in”. Här får härbärgen aldrig bli en legitim, långsiktig lösning! Även om den kommunala socialtjänsten till stor del är ägare av hemlösheten som företeelse och problem är det ej möjligt att komma till rätta med problemen, varken vad gäller ”socialt utslagna” eller ”bostadslösa”, utan en samordning av de samhällsrelaterade resurserna och instanserna som socialtjänst, landsting och övriga berörda – det är helt enkelt en politisk fråga

Fel! Okänt namn på

i stort. Därför vore det lovvärt om regeringen tog initiativ till samtal om hemlöshetens nollvision. Grunden är ett solidariskt samhälle. Ett välfungerande samhälle där utveckling, tillväxt och rättvisa är gemensamma ledord.

Stockholm den 25 oktober 2006

Sylvia Lindgren (s)

Anders Ygeman (s)

Nikos Papadopoulos (s)

Veronica Palm (s)